

naast veel licht ook veel schaduw, ja het is ons, alsof de schaduw het licht geheel verdonkert.

Prof. Richter wijdt in zijn artikelen „Zur Missionslage“ in afl. 9 en 10 van den 10en jaargang van het Neue Allg. Miss. Zeitschrift tamelijk breed erover uit. Hij spreekt van „ein riesiges Programm“, door de Protestantische zending „in Angriff genommen“. Inderdaad, want de geheele niet-Christelijke wereld en een groot deel der Roomsche-Katholieke wereld is voor haar object, en geen enkele andere godsdienst heeft een zoodanige poging gewaagd om anderen voor zich te winnen.

Naast haar staat de Roomsche zending, die niet minder krachtig aan het werk is getogen. Deze heeft zelfs den voorrang wegens de macht van het geld, de menigte van arbeiders en de eenheid van leiding.

Maar hoe ook verschillend, beide zendingen willen de heidensche en Mohammedaansche wereld voor het Christendom winnen.

Kan nu dit machtige plan gelukken? Is er kans de overwinning te behalen?

Als wij afzien van alles, wat voor oogen is en slechts denken aan de almachtige en onwederstandelijke kracht van Gods Geest, dan gelooven wij, dat alles kan, en God zelfs met nog minder middelen de wereld kan bekeeren.

Doch wij moeten ook de menschelijke zijde bezien. En dan mag de vraag gesteld: staat de zending er goed voor?

In menig opzicht: ja, heel goed. Immers, de zending wordt gedreven door volken, die de wereld beheerschen. Geheel Europa en Amerika en Australië zijn in hun macht, en groote landen in Azië en Afrika zijn aan hen onderworpen.

Daarbij hebben de Christelijke volken beschikking over de wetenschap en de techniek.

Wel heeft de wereldoorlog veel kwaad gedaan, en is veel van het prestige verloren, maar het feit blijft, dat het Christendom de leermeester der wereld is, en in hun cultuurhonger zoeken de volken nog steeds bij de Christenvolken verzadiging.

In de tweede plaats zijn de zendingen toegerust als nooit tevoren. Als men de vorige eeuwen vergelijkt bij hetgeen nu is, valt de tegenstelling dadelijk in het oog. Welk een propagandamateriaal staat de zending ten dienste! Zij heeft de beschikking over prachtig ingerichte hospitalen, scholen van allerlei aard, tot universiteiten toe, de drukpers, enz. De Bijbel werd reeds overgezet in honderden talen. En van Protestantische en Roomsche zijde staan 25.000 zendelingen in het veld, waarvan velen zijn mannen met zeer wetenschappelijke vorming.

Ook schijnt er overal toegang te zijn. Afstanden zijn er niet meer. De automobiel vergemakkelijkt het werk voor de arbeiders.

Ook is er bij laag en hoog verlangen naar ontwikkeling, in elk geval naar iets anders. De velden zijn wit om te oogsten!

Er is licht. Maar er is meer schaduw, veel meer. Neem maar den concurrentiestrijd tusschen Protestantisch en Roomsche. In ons eigen Indië wordt het danig gevoeld.

Erger is, dat de Christelijke cultuur van haar Christelijk gewaad wordt ontdaan, en wat er overblijft is het tegenwoordige Saecularisme, dat met groote vrees vervult; want het Saecularisme heeft geen religie noodig, daar wetenschap en techniek zijn afgoden zijn. En de niet-Christelijke volken, wien het om de cultuur der blanken te doen is, nemen die cultuur over zonder de Christelijke religie, zonder éénige religie; het Saecularisme heeft ze overmocht.

Daarbij komt de aanval van het bolsjewisme, dat Prof. Richter een bijzonder groot gevaar acht. Het voert een ongeëvenaarde propaganda, en vindt allerwege steun, in ieder geval een vruchtbaren bodem. De volksmassa van Afrika en Azië leeft in zoo vreeselijke armoede, dat het bolsjewisme er wel ingang moet vinden en als macht ter verlossing juichend wordt begroet.

Ook met den nationalistischen geest, die overal ontwaakt, en het rassenbesef moet rekening worden gehouden. Vroeger achtten de niet-Christelijke volken de onderdrukking door het blanke ras als een onoverkomelijk noodlot; zij konden er toch niet tegen op! Maar er kwam verandering, eerst door de geweldige ontwikkeling van Japan, dat wel de Christelijke cultuur overnam, maar toch zich verre hield van het Christendom zelf; en daarna door den grooten oorlog, die het den volken deed verstaan, dat de blanken niet onoverwinnelijk zijn.

In verband hiermee leven ook de nationale godsdiensten weer op; men acht het één te zijn: de voorvaderlijke godsdienst en de liefde tot eigen land en volk. En al vindt men in dien godsdienst zelf niet meer bevrediging, toch wordt deze aanvaard, omdat hij tot steun is van het nationalistischen streven.

Zoo doet zich het merkwaardig verschijnsel voor, schrijft Prof. Richter, dat uit de rommelkamer van het verleden, het eene onder stof verborgen pronkstuk na het andere wordt te voorschijn gehaald en opgepoetst en aan de verbaasde wereld wordt aangeboden: Vedanta, Bhāgavad-gita, Bhakti in eijdeloozen vorm en veelheid, of ook „de hokospokus der Theosophie“.

En om niet meer te noemen, onder de schaduwen, welke over het zendingsveld hangen, moet ook gerekend worden het feit, dat de meest waardevolle takken van den zendingsarbeid worden afgesneden, of in elk geval ingekort.

De zendingshospitalen zijn van groote betekenis gebleken, en vooral Amerika maakte er veel werk van. Maar als de landen zelf in meer of mindere mate zich aan de zieken laten gelegen liggen, en hospitalen stichten en doktoren aanstellen, dan wordt de medische zending veelszins overbodig.

Of ook, men maakt het der zending moeilijk door het niet erkennen van de diploma's harer doktoren, en eischt een nieuwe opleiding of tenminste een nieuw examen en nog wel in de taal van het land; daarmee wordt aan den hospitaldienst de doodsteek gegeven.

Ook probeert een ander land het, door zelf het onderwijs op de scholen ter hand te nemen; en het particuliere onderwijs, wat het zendingsonderwijs vanzelfsprekend is, wordt kortweg verboden. Doet men dit niet, dan wordt toch het onderwijs in de Christelijke religie afgewezen. Men heeft nog wel een middel ter onderdrukking: voor verschillende hoofdvakken op school wordt geëischt inlandsche niet-Christelijke onderwijzers te nemen.

Het is te verstaan, dat de zending, bij deze droeve ervaringen, nieuwe wegen zoekt en nieuwe middelen gebruikt.

Hier vinden wij o.a. de oorzaak van het nauw verband in de laatste jaren gelegd tusschen zending en industrialism, zending en het rural problem. De zendingsarbeiders zijn de poelen der zonde en ellende in de groote fabriekscentra ingegaan, en verrichten maatschappelijk en sociaal werk. Of ook, men brengt het Evangelie als uitwendig verheffende macht naar het platteland, waar de vreeselijke armoede heerscht, en de diepste onkunde.

Dat deze arbeid nog veel verder van het eigenlijke zendingswerk afstaat als schooldienst en hospitaldienst, is duidelijk. Prof. Richter vergelijkt dit werk in de onafzienbare maatschappelijke ellende en onuitsprekelijk grooten sozialen nood bij een druppel op een gloeiende plaat. Het heeft eigenlijk alleen betekenis als demonstratie van de Christelijke liefde.

Er is, als wij dit alles overzien, dus wel veel schaduw, waarbij het licht schier geheel verdonkerd wordt. Heeft de zending nog wel een toekomst?

Zeker, er worden nog vele bekeerlingen „gemaakt“; de Christelijke kerk op het zendingsveld neemt toe. Doch wat beteekent deze winst, als men in aanmerking neemt, dat de aanwas der bevolking de toename van de Christenen verre overtreft? Zelfs blijft de vrucht der zending verre bij het geboorteoverschot der Inlandsche bevolking ten achter!

Meer dan ooit geldt voor de zending: zien in het gebod en blind zijn voor de toekomst. Christus vraagt van Zijn gemeente gehoorzaamheid, maar deze is een gehoorzaamheid des geloofs, van het geloof dat de wereld overwint. Want het is niet de zending, die de volken tot Christus brengt; het is Christus zelf, die rijdt op het witte paard, overwinnende en opdat Hij overwinne, die de volken door de prediking van het Evangelie wint.

J. D. W.

Afwachten — en dan geen problemen meer.

De S. Wouters schrijft in „Soester Kerkb.“ over de Buchman-beweging.

Merkwaardige staaltjes, die het bovengenoemde bevestigen, vonden we in een correspondentie uit Londen, over de Buchmanbeweging, opgenomen in de „N. Rott. Crt.“ van 10 Febr. j.l. Daar wordt, heel typeerend weer, van Buchman gezegd, dat hij om het dogma zich niet bekommert, maar het geloof beleven wil. Hij wil terug naar de eerste eeuw van het Christendom en daartoe groepen vormen van geloovigen om het even uit welk Kerkgenootschap, mits zij de onmiddellijke leiding van God willen aanvaren. Lees nu eens goed het volgende zinnetje: De groeper staat des ochtends op met een tot alles bereiden geest: waar God Hem leiden wil, gaat hij; in alle moeilijkheden wacht hij rustig en geloovig op die ingeving van boven: zoo wordt alles eenvoudig, er bestaan geen problemen meer. Hier zitten we reeds heelemaal in de lijdelijke hoek. Afwachten. Ingevingen krijgen. Zie echter hier tegenover weer het „bid en werk“.

In dat artikel leest ge zelfs: „Ik hoorde in de Central Hall een professor in de oeconomie uit Zuid-Afrika verzekeren, dat het probleem van den gouden standaard voor het menschelijk verstand te veel is, maar in den groepsgeest zonder moeite is op te lossen. Laat de gouverneur van de Bank van Engeland, zoo sprak hij, samenkomen met zijn collega's uit andere landen, laat hen eerlijk (maar eerlijk, weet gij!) de leiding van God aanvaren en er is geen probleem

meer“. Zeer geachte lezers — wordt zoo alles niet heel eenvoudig! Stel U maar onder leiding, zooals de Buchmanbeweging wil, en alle kwesties worden opgelost. We vragen echter: Waarom toont ons de Schrift dan toch zoo de worsteling der geloovigen! Hoe ze smeekten en baden, maar tegelijk vaak de allermeestelijke beslissingen moesten nemen! Hoe werd er geboden juist om wijsheid en inzicht om te handelen. Het bedoelde artikel schrijft echter: Om wijsheid zucht de groeper niet eens! De beweging is een verschijnsel temeer van den afkeer van het verstand, die onzen tijd kenmerkt. „Ze is irrationeel“, schreef iemand in „Oxford and the groups“.

Juist; het irrationalisme eener voorafgaande periode kan ook in deze late vrucht zich nog doen gelden. En — velen voor een tijd vereenigen, die toch geen ware eenheid zullen vormen.

De Christelijke Gereformeerden en de vrouw.

Dr E. D. Kraan schrijft in „Geref. Kerkbl. Hoek van Holland“ etc.:

In het Mei-nummer van „Belijden en Beleven“, het orgaan van den Bond van Chr. Geref. Meisjesverenigingen, geeft de veldprediker Ds H. Janssen, op de vraag: „Waarom mogen de vrouwelijke lidmaten geen stem uithbrengen bij het beroepen van een predikant?“ het volgende antwoord:

„Reeds jaren lang ben ik van oordeel, dat de vrouw in de gemeente het stemrecht toekomt, om de eenvoudige reden, dat zij belijdenis des geloofs heeft afgelegd en tot lidmate der gemeente is aangenomen.“

Nu is mij nooit duidelijk geworden, waarom dan men aan de vrouwelijke lidmaten het stemrecht onthoudt.

Zijnerzijds voegt Dr Kraan dan hieraan de opmerking toe:

Het is in de laatste jaren meer dan eens voorgekomen, dat, wanneer bij ons nog maar de vraag werd opgeworpen, of er niet eenige verandering moest komen in de inrichting van den eeredienst, in het gezang der gemeente, en ook in de kerkelijke positie der vrouw, er aan den Chr. Geref. kant dadelijk gereed stonden om ons te verketteren en te veroordeelen en om uit te roepen, hoe ernstig wij toch wel achteruitgaan en verwerdlijken.

En tegen dien geest kan het nu toch een heilzaam tegengif zijn, wanneer er uit den Chr. Geref. kring zelf stemmen opgaan, die zeggen: wij denken over die verandering in den eeredienst en gezang en de positie der vrouw precies als zij.

Geduld, geduld; de leiding van „De Wekker“ blijkt hoe langer hoe meer een tegen-beweging wakker te roepen.

De Cock en Schortinghuis.

Dr E. D. Kraan schrijft in „Geref. Kerkbl. Hoek van Holland“ etc. interessante artikelen ter bestrijding van wat in „Onder Eigen Vaandel“ over de Afscheiding is „ten beste gegeven“. De stukken vliegen af, Tegen D. Verschoor (tot wie ook Prof. Dr A. G. Honig in „De Bazuin“ enkele corrigeerende artikelen richtte) merkt Dr Kraan op:

Tot nog toe werd algemeen aangenomen, dat D. Cock, die als een „lichte“ dominee begon, tot verandering is gekomen, vooral door het lezen van de Institutie van Calvijn en de Drie Formulieren van Eenigheid. Maar Ds Verschoor schijnt van een ander gevoelen te zijn. Hij schijnt te meenen, dat mannen als Schortinghuis, De Cock's geestelijke vaders waren. Nu is het natuurlijk geheel Ds Verschoor's recht, dit te meenen. Maar als hij deze meening publiceert, moet hij haar ook bewijzen. Met algemeene beschouwingen zijn wij niet klaar. Hier moeten feiten geconstateerd worden. En dan geloof ik, dat deze moeilijk te vinden zullen zijn. Dr G. Keizer publiceerde in zijn pas verschenen standaardwerk ook uit de catalogus van boeken, die De Cock te Ulrum op zijn studeerkamer had staan. Maar daarin is niet één naam van de door Ds Verschoor genoemde schrijvers te vinden. En ook in de geschriften, die De Cock zelf publiceerde, schijnt hij nooit een van die schrijvers aangehaald te hebben, die naar Ds Verschoor's opvatting, zijn geestelijke leermeesters zouden zijn geweest. Wel moet één der ouderlingen van Ulrum, broeder J. J. Beukema, die groten invloed op De Cock's verandering heeft gehad, min of meer een man geweest zijn van het type als Ds Verschoor bedoelt; maar De Cock liet zich toch niet door dezen voeren tot separatisme en wist de zachten drang in die richting op hem geëffend te weerstaan.

Ook dit vraagt de aandacht:

Het spreekt boekdeelen, dat de eerste geschriften die De Cock de wereld inzond, een nieuwe uitgaaf van de Drie Formulieren van Eenigheid en van het Kort Begrip — welk gezelschapsmensch zou dit ook doen?

Valsch vernuft.

Ds A. B. W. M. Kok citeert in „Zeeuwache Kerkb.“ enkele passages uit Bavincks „Welsprekendheid“. Om dit over valsch vernuft:

Van valsch vernuft geeft hij enkele typeerende staaltjes: Als men op de vraag: Waarom vatte Mozes de slang bij den staart en niet bij den kop, diepzinzig antwoorden durft: omdat de kop in 't paradijs vermorzeld was. Als men met mystischen blik in de mannen der Samaritaansche vrouw de vijf boeken van Mozes aanschouwt. Als men in het huwelijk van Izabella en Rebekka de wijze afgeschaduwd ziet, waarop Christus zijn bruid, de gemeente, zich verwerft. Als men dit alles en nog veel meer als het Woord Gods verkondigen durft, zal het aan succes niet ontbreken.

In „De Nieuw...

Den 4en Mei hield John He... Universiteit te... predikatie, wa... katholieke onde... er in bepaald... staan, welke... den jongen m... weer actueel... voor ons.

Tekst der pre...

Cum aute... vitatis, e... lius unicu... erat.

En toen H... een doode u... der: en deze v...

De inleiding:

Op dezen d... feesten van d... een Heilige, e... bedien en tran... zwerfen verdi... „belangrijk“ b... brengen van e... der evangelis... evangelieverko... als bisschop v... der; niet doo... volle geloofsv... één andere He... kring aanroep... hoeten de bek... verkregen. He... zij bad, en he... door zij hem... er de vurighe... hij tot haar: „... kan niet verlo... vulling, en we... Niet alleen be... keering werd l... maar een leem... velen ter gere... was de zoon... licht geweest... wij grooten d... H. Monica, d... vleesch, en la... leden heeft m...

Naar Monica... Kerk heeft er ee...

De Kerk he... uitgekozen, e... treurende we... stadspoort, toe... gen zoon te b... niet“; (Luc. V... de doode verr... verheverer w... voor het licha... loost zijn ziel... Haar zoon m... kwaam en in... lang hij slaaf... was van kette... Zij deed den E... zich uit met...

Toepassing:

En zoo wor... evangelie, een... dierend weel... zoo door haar... ontvangt vanu... als figuur der... van den Prof... uw rouw en... Oosten en aar... van U heen te... de Heer zal z... kinderen van...

Ik merk hie... is uit het ver...

Nadere toepas...

Mijne Broe... Zondag van e... van de H. M... zorgen, waar... als wij hier i... gene te versel... het gemis zo... goed te make... deel van onze... en moeder h... niet langer b... versiteit dan... spreekt door... mag zij zich te... van „Alma M... voorbeeld van... enerzijds is... en „Causa n... schap“, en... „Zetel d'r wij... sloten leeft i... van een tuin... drukke stad... de lieve en t... zelf te prijzen... (Eli. XXIV, 1... doorloopen he... van de Zee, e... den oceaen“.